

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 382

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien rakentaminen

TRE:4317/08.01.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja Mikko Nurminen, puh. 040 801 2665, etunimi.sukunimi@tampere.fi ja kehitysjohtaja Ville-Mikael Tuominen, puh. 050 343 0700, etunimi.sukunimi@tampereenraitiotie.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotie rakennetaan vaiheittain toteutussuunnitelman vaihtoehto C mukaisesti. Vaiheessa 1 rakennetaan Sorin aukio - Partola ja Kaupin kampus - Niihama -osuudet, jotka ovat Tampereen Raitiotie Oy:n tilattavissa Pirkkala-Linnainmaa-allianssilta.

Tampereen kaupungin osuus raitiotien vaiheesta 2 osuus Niihama-Linnainmaa on raitiotieyhtiön tilattavissa allianssilta, kun valtion tuki ja edellytykset vaiheen 2 rakentamiseen ovat varmistuneet ja kaupunginhallitus on sen vahvistanut.

Vaiheen 2 Tampereen osuuden Niihama-Linnainmaa rakentamispäätös tuodaan kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle uudelleen päätettäväksi, mikäli hankkeessa tai sen valtionosuuden oletetussa määrässä tulee olennaisia muutoksia.

Tampereen kaupungin laskennallinen osuus Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien vaiheen 1 toteutuskustannuksesta on 170,53 milj. euroa sisältäen varikkokustannuksen.

Kaupunki tilaa Pirkkala-Linnainmaa-allianssilta vaiheeseen 1 kohdistuvalla erillisellä tilauksella 18,22 milj. eurolla raitiotien toteutuksen liittyvinä hankkeina rinnakkaista kadun ja muiden yleisten alueiden rakentamista.

Toteutusvaiheen 2 Niihama-Linnainmaa osalta tämä päätös ei sido kaupunkia suhteessa Pirkkala-Linnainmaa-allianssin palveluntuottajiin. Vaiheen 2 liittyvien hankkeiden aloittaminen edellyttää erillisen tilauksen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Mikäli Pirkkalan kunnanvaltuusto ei tee päätöstä 30.11.2024 mennessä toteutussuunnitelman vaihtoehdosta C, Suuppa-Linnainmaa, asia tuodaan uudelleen päätettäväksi.

Tampereen kaupunki osallistuu Tampereen Raitiotie Oy:n myöhemmin järjestämään maksulliseen suunnattuun osakeantiin tai osakeanteihin ja tekee enintään 1,72 milj. euron sijoituksen yhtiöön vaiheessa 1 ja enintään 0,75 milj. euron sijoituksen vaiheessa 2.

Lisäksi ehdolla, että valtuusto tekee rakentamispäätöksen Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitelman mukaisesta raitiotiehankkeesta, kaupunginhallitus päättää:

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutusvaiheen 1 Partola-Linnainmaa allianssisopimuksen tilaus vaiheen 1 kaupungin kustannusvastuulla olevista liittyvistä rinnakkaisista hankkeista hyväksytään tavoitekustannuksella 18,22 milj. euroa.

Pirkkala-Linnainmaa-allianssin toteutusvaiheen 2 Niihama-Linnainmaa allianssisopimuksen kaupungin tilaus vaiheesta 2 tulee vahvistettavaksi sen jälkeen, kun valtuuston asettamat edellytykset tilaukselle ovat täyttyneet.

Sopimusluonnos tilaajien välisestä riskienjaosta Pirkkala-Linnainmaa-raitiotiehankkeessa hyväksytään. Kaupunkiympäristön palvelualueen johtajalle annetaan valtuudet tehdä sopimukseen vähäisiä ja teknisluontoisia muutoksia.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle ja Tampereen Raitiotie Oy:n kehitysjohtaja Ville-Mikael Tuomiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Esittelijä Juha Yli-Rajala muutti asian perusteluita siten, että esityslistalla olleiden perustelujen kolmannen kappaleen toiseksi viimeinen virke poistettiin. Lisäksi esittelijä vaihtoi asian liitteen 7 päivitetyn lausuntokoosteeksi, sillä lausuntoja oli saapunut vielä kaupunginhallituksen esityslistan julkaisun jälkeen.

Puheenjohtaja totesi näin muutettujen perustelujen ja päivitetyn liitteen olevan asian käsittelyn pohjana.

Perustelut

Marraskuussa 2016 ja marraskuussa 2019 kaupunginvaltuustossa päätetyt ja rakentamisen osalta valmiiksi saadut raitiotiejärjestelmän osat Hervantajärvi-Pyyninkintori ja Kaupin kampus-Sorin aukio -raitiotielinjat otettiin liikennöintikäyttöön elokuussa 2021. Vuonna 2020 valtuuston rakennettavaksi päättämä raitiotielinja Pyynikintorilta Lentävänniemeen otettiin ensimmäiseltä Santalahteen ulottuvalta osuudelta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

liikennekäyttöön elokuussa 2023, ja jälkimmäinen osuus tästä kokonaisuudesta on tavoite avata liikenteelle Lentävänniemeen asti tammikuussa 2025.

Valtuusto hyväksyi Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien hankesuunnitelman 24.4.2023, valtuutti Tampereen Raitiotie Oy:n laatimaan hankkeen toteutussuunnitelman ja asetti aikataulutavoitteeksi, että lokakuussa 2024 tulee olla mahdollista suunnitteluvalmiuden puolesta päättää raitiotien rakentamisesta. Valtuusto asetti myös rakentamispäätöksen ehdoksi, että valtion tuki raitiotien rakentamiseen tulee varmistua ennen investointipäätöksentekoa. Pirkkalan valtuusto teki samana päivänä vastaavan sisältöiset päätökset.

Hankintakilpailun jälkeen uuden Pirkkala–Linnainmaa-allianssin kehitysvaihe, toteutussuunnittelu alkoi lokakuussa 2023. Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien allianssisopimus allekirjoitettiin 4.10.2023. Kehitysvaiheen aikana on laadittu mm. raitiotiekaduista katusuunnitelmat, jotka ovat olleet esillä yleisölle kahdesti, luonnos- ja ehdotusvaiheissa. Katusuunnitelmia on esitelty mahdollisuuksien mukaan yhteisissä tilaisuuksissa vireillä olevien asemakaavojen kanssa. Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitelma valmistui, julkaistiin ja lähetettiin lausuntokierrokselle 16.9.2024. Lausuntopyyntö toimitettiin 110 sidosryhmälle. Lausuntoaika päättyi 4.10.2024 klo 12. Saadut lausunnot ovat päätöksen liitteenä.

Päätösehdotus kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle on laadittu toteutussuunnitelman vaihtoehdosta C, jossa raitiotie rakennetaan vaiheittain koko välille Suuppa–Linnainmaa. Vaiheittain toteuttaminen johtuu siitä, että kaupunginhallituksessa hyväksytyssä ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi esitetystä Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa 2024–2027 Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitteluun ja rakentamiseen on tulossa valtionavustusta 54,5 milj. euroa. Esitetystä toteutussuunnitelman hankevaihtoehdossa C valtionavustus tulee olemaan suuruusluokkaa 26–27 prosenttia.

Toteutussuunnitelmassa on kolme hankevaihtoehtoa. Vaihtoehto A on hankesuunnitelman mukainen vertailuvaihtoehto, jossa koko Suuppa–Linnainmaa-raitiotie rakennettaisiin kerralla vuosien 2024–2028 aikana. Vaihtoehto B on vaiheittain toteutettava hanke Partola–Linnainmaa. Vaihtoehdon B vaiheessa 1 raitiotien rakentaminen ulottuu itäisellä ratahaaralla Niihaman pysäkille asti. Vaihtoehdossa B vaihe 2 sisältää itäisellä ratahaaralla Tampereen alueella osuuden Niihama–Linnainmaa. Vaihtoehto C on vaiheittain toteutettava hanke Suuppa–Linnainmaa. Vaihtoehdossa C vaiheessa 1 rakennetaan eteläisellä ratahaaralla osuus Sorin aukio - Partola ja itäisellä ratahaaralla osuus Kaupin kampus - Niihama. Vaiheessa 2 rakennetaan Pirkkalassa osuus Partola–Suuppa ja itäisellä ratahaaralla Tampereen alueella osuus Niihama–Linnainmaa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Vaihtoehtoista on laadittu hyötykustannuslaskelmat. Kuntataloudelliseen laskelmaan on otettu huomioon mm. valtiontukiosuus ja kuntien arvioidut kiinteistötaloudelliset tulot.

Tampereen Raitiotie Oy:n yhtiöjärjestys ja osakassopimus on hyväksytty kaupunginhallituksen konsernijaostossa 21.3.2023 § 25 ja allekirjoitettu 16.8.2023. Tampereen Raitiotie Oy:n rekisteröidyn yhtiömuodon muutos keskinäisestä kiinteistöosakeyhtiöstä tavalliseksi osakeyhtiöksi hyväksyttiin konsernijaostossa 12.12.2023 § 111 ja sitä koskevasta yhtiöjärjestysmuutoksesta päätettiin yhtiön ylimääräisessä yhtiökokouksessa 26.1.2024. Osakassopimuksessa on kuvattu, miten raitiotien kustannukset jakautuvat omistajakunnille. Periaatteena on, että Tampereen Raitiotie Oy tekee investoinnin omistajakuntien takaamin lainoin. Raitiotieyhtiö veloittaa omistajakunnilta vuosittaista infravastiketta radan liikenteelle avaamisen jälkeen. Infravastike sisältää investointikustannuksen, rahoituskustannukset sekä ylläpito- ja hallintokustannukset. Infravastike muodostuu infrakululajista, hallintokululajista sekä varikkokululajista. Kululajien sisällöstä ja jakamisesta osakkaiden kesken on sovittu Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksessa.

Varikkoinvestoinneista syntyvät kustannukset jaetaan Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen mukaan liikennöinnin vaatiman vaunumäärän perusteella. Seuraavissa kappaleissa esitettyihin Tampereen kaupungin ja Pirkkalan kunnan kustannusosuuksiin on sisällytetty osakassopimuksen periaatteen mukainen osuus varikkoinvestoinnin määrästä. Liikennöinnin vaunutarve vaihtelee jokaisessa toteutusvaihtoehdossa (A, B, C), joten myös Tampereen kaupungille ja Pirkkalan kunnalle jyvittyvä osuus varikkoinvestoinneista vaihtelee toteutusvaihtoehdoittain.

Vaihtoehdon A, Suoppa–Linnainmaa-raitiotie kerralla rakentaen, raitiotien toteutuskustannus on 345,37 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin kustannusosuus on 230,13 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus 115,24 milj. euroa, sisältäen varikkokustannuksen.

Vaihtoehdon B, Partola–Linnainmaa-raitiotie vaiheittain rakentaen, raitiotien toteutuskustannus on 285,94 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin kustannusosuus vaiheessa 1 on 172,38 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus 34,12 milj. euroa sisältäen varikkokustannuksen ja vaiheessa 2 Tampereen osuus on 79,13 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 0,31 milj. euroa. Vaihtoehdon B kuntataloudellinen hyötysuhde on 1,64.

Vaihtoehdon C, Suoppa–Linnainmaa vaiheittain rakentaen, raitiotien toteutuskustannus on 357,52 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin kustannusosuus vaiheessa 1 on 170,53 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 39,04 milj. euroa sisältäen varikkokustannuksen ja vaiheessa 2 Tampereen kaupungin osuus on 70,35 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 77,60 milj. euroa. Vaihtoehdon C kuntataloudellinen hyötysuhde on 1,77.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Allianssin tavoitekustannus on jokaisessa toteutusvaihtoehdossa (A, B, C) sidottu rakentamisessa ja suunnittelussa käytettävien panosten hintaindekseihin. Tampereen Raitiotie Oy vastaa tästä yleisen hintatason muutoksista johtuvasta riskistä ja mahdollisuudesta raitiotien osalta ja Tampereen kaupunki ja Pirkkalan kunta raitiotien toteutukseen liittyvien rinnakkaisten omien kadunrakennushankkeidensa osalta.

Tampereen Raitiotie Oy vastaa raitiotien rakentamisen rahoituksesta. Rakentamisen aikaiset korot ja takausprovisiot sisällytetään rata- ja varikkoinvestointien hankintamenoon, mutta ne eivät sisälly allianssin tavoitekustannukseen tai tilaajan varauksiin allianssiin.

Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien suunnittelun ja rakentamisen tilaajien välinen toteuttamissopimus on allekirjoitettu 11.3.2024. Raitiotien toteuttaminen ja ylläpito edellyttävät useita sopimuksia Tampereen Raitiotie Oy:n ja omistajakuntien välillä. Myös raitiotieyhtiön ja Tampereen kaupungin välisiä sopimuksia on tarpeen mukaan päivitettävä. Nämä sopimukset tulee viimeistellä ja hyväksyä valtuustojen mahdollisen Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien investointipäätöksen jälkeen.

Tampereen kaupungin kiinteistötaloudelliset tulot, maan myynti- ja maankäytösopimuskorvaukset, hankkeen vaikutusalueella arvioidaan ajanjaksolla 2024–2050 olevan 265 milj. euroa ilman raitiotien toteutusta. Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien toteutuessa Tampereen kaupungin kiinteistötaloudellisten tulojen arvioidaan kasvavan 247 milj. eurolla. Pirkkalan kunnan kiinteistötaloudelliset tulot ajanjaksolla 2024–2050 hankkeen vaikutusalueella arvioidaan olevan 138 milj. euroa ilman raitiotien toteutusta ja näiden tulojen arvioidaan kasvavan raitiotien toteutuessa Partolaan asti (vaihtoehto B) 25 milj. eurolla ja raitiotien toteutuessa Suupalle asti (vaihtoehto C) 96 milj. eurolla.

Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksessa on sovittu, että yhtiön tehdessä rata- tai varikkoinvestointeja, tekevät kyseiseen investointiin osallistuvat osakkaat (tässä tapauksessa Tampereen kaupunki ja Pirkkalan kunta) yhtiöön oman pääoman ehtoisen sijoituksen, joka on vähintään yhden (1) prosentin suuruinen ko. osakkaan osuudesta investoinnin kustannusarviosta. Tampereen kaupungin osuus investoinnista vaihtoehdossa C on 1,72 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan 0,37 milj. euroa vaiheessa 1 ja vaiheessa 2 Tampereen kaupungin osuus 0,75 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan 0,84 milj. euroa. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset toteutetaan maksullisena suunnattuna osakeantina. Tampereen Raitiotie Oy:n yhtiökokous tai ylimääräinen yhtiökokous tekee tarvittavat yhtiöoikeudelliset päätökset oman pääoman ehtoisten sijoitusten toteuttamiseksi.

Vuonna 2025 Lentävänniemen linjan valmistuttua Tampere maksaa raitiotien infravastiketta n. 25,3 milj. euroa. Pirkkala–Linnainmaa vaiheen 1 valmistuttua liikennekäyttöön 2029 vuosittainen infravastike on arviolta noin 34,2 milj. euroa. Vaunujen pääoma- ja kunnossapitokustannuksista maksetaan kalustovuokraa. Kalustovuokra on vuonna 2025 noin 11,7 milj. euroa ja vuonna 2029 arviolta noin 18 milj. euroa. Infravastike ilman

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

varikkokululajia kohdennetaan yhdyskuntalautakunnalle ja kalustovuokra sekä varikkokululaji joukkoliikennelautakunnan toimintamenoihin.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Milko Tietäväinen, Jukka Lindfors, Mika Periviita, Ari Vandell, Elina Karppinen, Pekka Sirviö/Tampereen Raitiotie Oy, Ville-Mikael Tuominen/Tampereen Raitiotie Oy, Sari Valjus/Pirkkala-Linnainmaa-allianssi, Pirkkalan kunta

Liitteet

- 1 Kh 7.10.2024 Liite 1 Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitelma raportti 16.9.2024
- 2 Kh 7.10.2024 Liite 2 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi, tilaus Toteutusvaiheen 1 kaupungin liittyvistä hankkeista, luonnos 2024
- 3 Kh 7.10.2024 Liite 3 Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien alue- ja kuntataloudelliset vaikutukset raportti 26.9.2024
- 4 Kh 7.10.2024 Liite 4 Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien kiinteistotaloudellinen selvitys raportti 17.6.2024
- 5 Kh 7.10.2024 Liite 5 Arvio raitiotien infravastikkeista ja kalustovuokrasta Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien myötä 18.9.2024
- 6 Kh 7.10.2024 Liite 6 Sopimusluonnos Tampereen Raitiotie Oyn osakassopimuksen periaatteiden soveltamisesta Pirkkala-Linnainmaa-raitiotiehankkeessa
- 7 Kh 7.10.2024 Liite 7 Lausuntokooste Pirkkala-Linnainmaa -raitiotie
- 8 Kh 7.10.2024 Liite 8 Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien rakentamispäätöksen esittelydiasarja 2.10.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§382

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)